УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

5. новембар 2019. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

„Паремиолошке јединице у књижевно-умјетничким дјелима у руском и српском језику” **КАНДИДАТА мср Светлане Бабовић** и **МЕНТОРА проф. др Јелене Јовановић Симић**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
Датум и орган који је именовао комисију: Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, 25. септембра 2019. године, одлуком **бр. 3326/1**, образовало је Комисију за одобрење теме за израду докторске дисертације мср Светлане Бабовић „Паремиолошке јединице у књижевно-умјетничким дјелима у руском и српском језику”. **Састав комисије** (са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен): 1. Ментор: проф. др Јелена Јовановић, редовни професор, Савремени српски језик – Стилистика, 20. 09. 2017, Филолошки факултет Универзитета у Београду

2. проф. др Ана Пејановић, ванредни професор, Русистика – Наука о језику, 19. 04. 2019, Филолошки факултет Универзитета Црне Горе

3. проф. др Рајна Драгићевић, редовни професор, Савремени српски језик – Лексикологија, 15. 05. 2013, Филолошки факултет Универзитета у Београду

4. др Наташа Вуловић, научни сарадник, Савремени српски језик – Фразеологија, 20. 05. 2015, Институт за српски језик САНУ

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Светлана Бабовић је рођена 17. марта 1987. године у Никшићу, где је завршила основну и средњу Економско-угоститељску школу као ђак генерације. Носилац је дипломе Луча. Филозофски факултет у Никшићу, Студијски програм за руски језик и књижевност, уписала је 2005. године. Трогодишње студије, завршила је са просечном оценом 9,78, након чега је уписала специјалистичке студије и завршила их у року са просечном оценом 10. Дипломски рад на тему Неодређеноличне реченице у руском и српском језику одбранила је 2009. године. Постдипломске магистарске студије, смер за науку о језику, уписала је на Филозофском факултету и успешно положила све пријављене испите. Магистарски рад Неодређеноличне и безличне реченице у Даљевим пословицама (синтаксички и лингвокултуролошки аспект) одбранила је 2014. године. Тренутно је студент докторских студија на Филолошком факултету у Београду, смер Језик.

Кандидаткиња је ангажована на Филолошком факултету у Никшићу, где на Студијском програму за руски језик и књижевност у својству сарадника у настави држи вежбања из различитих језичкик дисциплина. Области њеног интересовања су синтакса и паремиологија.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња припрема радове за штампу.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију кандидата, Комисија сматра да кандидаткиња Светлана Бабовић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА:

За ментора је предложена проф. др Јелена Јовановић Симић, редовни професор на Филолошком факултету у Београду, Катедра за српски језик са јужнословенским језицима.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Јелена Јовановић, *Синтакса и стилистика српских народних пословица I*, Филолошки факултет у Београду, НДСЈ, Јасен, Студије српске и словенске, Научне монографије, Серија IV, Број 12, Београд 2006., 11-1094. Уредн. проф. др Радоје Симић. Рец. Радоје Симић, Филолошки факултет у Београду; Милорад Дешић, Филолошки факултет у Београду; Снежана Самарџија, Филолошки факултет у Београду; Лариса Раздобудко Човић, Философски факултет Кос. Митровица.

ISBN 86-85337-09-7; SR-ID 134355724; UDK 821.163.41-84:398]:81`367.7, 821.163.41-84:398]:81`38, 821.163.41.09-84:398 **M41 – 7**

2. Јелена Јовановић, *Синтакса и стилистика српских народних пословица II*, Филолошки факултет у Београду, НДСЈ, Јасен, Студије српске и словенске, Научне монографије, Серија IV, Број 13, Београд 2006., 3-971. Уредн. проф. др Радоје Симић. Рец. Радоје Симић, Филолошки факултет у Београду; Милорад Дешић, Филолошки факултет у Београду; Снежана Самарџија, Филолошки факултет у Београду; Лариса Раздобудко Човић, Филозофски факултет Кос. Митровица.

ISBN 86-85337-10-0; SR-ID 134357516; UDK 821.163.41-84:398]:81`367.7(083.86), 821.163.41-84:398]:81`38(083.86), 821.163.41.09-84:398(083.86) ОРИГ. МОНОГРАФИЈА **M41 - 7**

3. Јелена Јовановић, *Лингвистички и стилистички аспекти проучавања реченице*, НДСЈ и ЈАСЕН, Београд 2013. – 317 стр.

ISBN 978-86-6293-019-4; SR-ID 201841420; UDK: 811.163.41’38, 811.163.41’367 **M42 - 5**

4. Јелена Јовановић, *Језичке студије*, НДСЈ и ЈАСЕН, Београд 2013. – 416 стр.

ISBN 978-86-6293-020-0; SR-ID 201839372; UDK: 811.163.41’367 **М42 - 5**

5. Јелена Јовановић Симић, Радоје Симић, *Вербатологија*. *Лингвистичке основе науке о вербализацији света*, Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Филолошки факултет, Студије српске и словенске, Монографије, Серија IV, Број 6, Рецензенти: проф. др Милош Ковачевић, проф. др Рајна Драгићевић, проф. др Срето Танасић, Јасен, Београд 2015. – стр. 386.

ISBN 978-86-6293-038-5; SR-ID 217622028; UDK 81'42; 81'38 **М41 - 7**

6. Радоје Симић, Јелена Јовановић Симић, *Општа стилистика*, треће – исправљено и допуњено издање, Научно друштво за неговање и проучавање српског језика и Јасен, Београд 2015., стр. 334.

ISBN 978-86-6293-044-6; SR-ID 218130956; UDK 81'38(075.8) **М41 - 7**

7. Радоје Симић, Јелена Јовановић Симић, *Савремени српски језик. Књ. 3, Српска синтакса. Св. 1-7, Тагмемика и таксемика* – 384 стр.; *Фразне структуре* (*Део 1-3)* – 496 стр.; *Фразне структуре* (*Део 4)* – 546 стр.; *Посебне структуре* – 640 стр.; *Линеарна структура говора (Део 1-3)* – 514 стр; *Линеарна структура говора (Део 4)* – 384 стр.; *Регистар појмова* – 482 стр. Београд: Јасен, Филолошки факултет, Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Рецензенти: проф. др. Милош Ковачевић, проф. др Срето Танасић, 2017. – 3446 стр.

ISBN 978-86-6293-074-3; УДК 811.163.41'367 **М41 – 7**

Комисија сматра да проф. др Јелена Јовановић Симић, редовни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област паремиологија.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. Формулација назива тезе (наслова):

Комисија закључује да је назив тезе „Паремиолошке јединице у књижевно-умјетничким дјелима у руском и српском језику” прикладан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. **Предмет (проблем) истраживања:**

Предмет истраживања предложене докторске дисертације „Паремиолошке јединице у књижевно-умјетничким дјелима у руском и српском језику” Светлане Бабовић јесу пословице ексцерпиране из књижевно-уметничких дела руских и српских писаца и особености њиховог функционисања у различитим контекстима. С обзиром да су пословице дио фолклора једног народа, оне се у раду разматрају не само у оквиру структурно-лингвистичког, него и културолошког аспекта. Пословице се посматрају са синтаксичког, структурног, семантичког и лингвокултуролошког аспекта, док транслатолошки аспект служи као додатни.

Овај предмет подразумева следеће основне задатке: 1. одредити обим и границе паремиолошког састава руског и српског језика. Неопходно је, дакле, објаснити, какав је статус пословица као језичких јединица; 2. приказати структурне разлике између руског и српског језика на синтаксичком плану и како се те разлике манифестују у паремиолошком жанру; 3. издвојити одређени број пословица из руских и српских књижевних дела и указати на њихов однос са семантичког аспекта тј. на њихову могућу семантичку диференцијацију; 4. спровести идеографску (тематску) анализу одабраних пословица; 5. показати анализом пословица из оригиналног и преводног језика начине међујезичког преношења; 6. урадити културолошку анализу пословица, тј. указати на сличности и разлике културе и менталитета два посматрана језика; 7. указати на специфичности посматраних лингвокултурних концепата; 8. указати на специфичности лингвокултуролошке анализе посматраних језичких јединица, а посебно јединица које садрже одређене културне компоненте.

У словенском свету фразеологија се као посебна лингвистичка дисциплина унутар лингвистике и лексикологије издвојила средином 20. вијека, заснивајући се углавном на теоријским поставкама Виктора Виноградова. Подељена су мишљења научника у вези са тим које се језичке јединице могу сврстати у оквире фразеологије. Иако се данас све прецизније одређује шта се убраја у област фразеологије, још увек су различита мишљења да ли ту спадају или не спадају пословице. Резултат нејединственог погледа види се у пару

терминолошких појмова: фразеологија у ширем и фразеологија у ужем смислу. Док фразеологија у ширем смислу осим фразеологизама обухвата и пословице, изреке, изразе, колокације, узречице, крилатице, заклетве, клетве и сличне форме, фразеологија у ужем смислу бави се само фразеолошким јединицама као језичким јединицама са специфичним језичким својствима.

У новије време са променом научне парадигме у лингвистици, која у први план ставља антропоцентричност и интердисциплинарна истраживања, повећано је интересовање лингвиста за паремиолошки фонд језика. Пословице које су до сада углавном биле предмет истраживања фолклориста, у фокусу лингвистике интересантне су, пре свега, као лингвокултуролошке јединице са високим конотативним и експресивним садржајем. Пословице су специфичне творевине једног народа, настале на основу вишевековног животног искуства на одређеном простору. Оне истовремено представљају ризницу народне мудрости сликовитог народног језика и дио су паремиолошког фонда једног језика.

Истраживање у центар пажње ставља саму природу пословица имајући при том у виду да су оне део паремиолошког жанра, да су део фолклора одређеног народа, те да као такве представљају практично искуство једног народа које се преноси с колена на колено. Иако се пореде два генетски сродна словенска језика, истраживање треба да покаже постојање структурних разлика између руског и српског језика на лексичком, синтаксичком, семантичком и лингвокултуролошком плану, односно како се те разлике манифестују у паремиолошком жанру једног и другог језика. Сматрамо да је ово истраживање веома значајно јер ће поред наведеног показати са којим се проблемима суочава преводилац при превођењу пословица, који представља комплексан и исцрпан посао, јер да би дошао до еквивалентног превода на матерњи језик преводилац треба детаљно да простудира тематику самих пословица, у супротном се губи дух страног језика са којег се пословице преводе. Поред проблема на лексиколошком и преводилачком плану, постоји проблем и на синтаксичком због самог редоследа у реченицама, тј. склопу реченице којом се исказује нека пословица. Рад Светлане Бабовић се базира на дисциплинарном истраживању у којем се представљају примери из књижевно-уметничких дела руског и српског језика.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. **Библиографија прелиминарних истраживања:**

Кандидаткиња Светлана Бабовић приложила је прелиминарну библиографију јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице које је кандидаткиња навела као најзначајније:

Аникин 1984: Аникин В. П. Пословицы русского народа. Художественная литература.Москва, 1984.

Аникин, Круглов 1987: Аникин В. П., Круглов Ю. Г. Русское народное поэтическое творчество. Ленинград, 1987.

Апресян 2006: Апресян Ю. Д. (отв. ред.). Языковая картина мира и системная лексикография. Москва: Языки славянской культуры, 2006.

Бабаева 2002: Бабаева Е. С. Лингвокультурология. Москва, 2002.

Бархударов 1975: Бархударов Л. С. Язык и перевод. Москва, 1975.

Вавилова, Василенко, Рыбаков 1978: Вавилова Н. С., Василенко В. А., Рыбаков Б. А. Русское народное поэтическое творчество. Москва, 1978.

Валгина 2003: Валгина Н. С. Синтаксис современного русского языка. Москва, 2003.

Васић 2016: Васић Саша. Лексичке и граматичке опозиције у паремиолошком жанру руског и српског језика (на материјалу Даљеве и Вукове збирке народних пословица). Докторска дисертација. Београд, 2016.

Виноградов 1986: Виноградов В. В. Об основных типах фразеологических единиц в русском языке. Избранные труды. Лексикология и лексикография. Москва, 1977.

Влахов, Флорин 1980: Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. Москва, 1980.

Волошкина 2006: Волошкина И. А. Портрет человека в паремиологии. Единство системного и функционального анализа языковых единиц: Материалы Международной научной конференции.(г. Белгород, 11–13 апр. 2006 г.): в 2 ч/под ред. О. Н. Прохоровой, С. А. Моисеевой. – Белгород: Изд.–во БелГУ, 2006. – Вып.9. – Ч 2.

Воробьев 1997: Воробьев В. В. Лингвокультурология (теория и методы). Москва, 1997.

Даль 2009: Даль В. И. Пословицы и поговорки русского народа. Москва, 2009.

Драгићевић 2007: Р. Драгићевић, *Лексикологија српског језика*, Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Жуков 1978: Жуков В. П. Семантика фразеологических оборотов. Учебное пособие для студентов пединститутов по специальности «Русский язык и литература». Москва, 1978.

Јовановић 2002: Јелена Јовановић. Језичка структура и стилистичка природа српских народних пословица, Српски језик VII/1-2, Београд, 2002., с. 271–303.

Јовановић 2004: Јелена Јовановић. Синтакса и стилистика српских народних пословица I, прво изд., Филолошки факултет у Београду, НДСЈ, Јасен, Студије српске и словенске, Научне монографије, Серија IV, Број 5, Београд, 2004., 13–963.

Јовановић 2004: Јелена Јовановић. Синтакса и стилистика српских народних пословица II, прво изд., Филолошки факултет у Београду, НДСЈ, Јасен, Студије српске и словенске, Научне монографије, Серија IV, Број 6, Београд, 2004., 5–1006.

Јовановић 2004: Јелена Јовановић. Функционално-стилистички статус народних пословица, НССУВД, Зборник МСЦ, 32/1, Београд, 2004., 235–243.

Јовановић 2005: Јелена Јовановић. О лексичкој грађи Вукових ’Српских народних пословица‘, Српски језик X/1-2, Београд, 2005., 651–681.

Јовановић 2005: Јелена Јовановић. О тематици пословица, Зборник Матице српске за књижевност и језик, књига LIII, свеска 1-3, Матица српска, Нови Сад 2005., 143–160.

Јовановић 2006: Јелена Јовановић. Књига српских народних пословица I, друго изд., Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Студије српске и словенске, Култура, књижевност, језик, Серија VI, Број 1, Београд, 2006., 7–295.

Јовановић 2006: Јелена Јовановић. Књига српских народних пословица II, друго изд., Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Студије српске и словенске, Култура, књижевност, језик, Серија VI, Број 2, Београд, 2006., 7–279.

Јовановић 2006: Јелена Јовановић. Поредбене пословичке форме – конструкције са речцом ’као‘, Српски језик XI,1/2, Београд, 2006., 115–165.

Јовановић 2007: Јелена Јовановић. О семантици српских народних пословица, Српски језик XII, Београд, 2007., 401–439.

Карасик 2001: Карасик В. И., Слышкин Г. Г. Лингвокультурный концепт как единица исследования.Методологические проблемы когнитивной лингвистики.Воронеж, 2001.

Караџић 1835: В. С. Караџић. Српске народне пословице и друге различне, као оне у обичај узете ријечи (приредио Мирослав Пантић). Београд, 1835.

Кашић 1973: Ј. Кашић. Неке фразеолошке и лексичке особености Вукових пословица, НССВД 3,

Београд, 1973., 67–73.

Котова 2000: Котова М. Ю. Русско-славянский словарь пословиц с английскими соответствиями. Изд-во С.-Петербургского университета, 2000.

Котова 2004: М. Ю. Котова. Славянская паремиология. Докторская диссертация. Санкт-Петербург, 2004.

Кузьмина 2002: Кузьмина Е. А. Паремии как лингвокультурная репрезентация языковой личности (на материале немецкого языка): Автореферат дис. на соискание уч. степ. канд. фил. наук 10.02.04 – германские языки. Тамбов. 2002.

Лалевић 1955: М. С. Лалевић. Језик и стил пословица Вукове збирке, „Стварање“, бр. 7–8, Титоград 1955., 452–467.

Лалевић 1962: М. С. Лалевић. Пословице живе и умиру, „Народно стваралаштво, фолклор“, бр. I, св. 3–4, Београд 1962., 220–223.

Маројевић 2006: Маројевић Р. Граматика руског језика. Београд, 2006.

Маслова 1997: Маслова В. А. Введение в лингвокультурологию. Москва, 1997.

Маслова 2001: Маслова В. А. Лингвокультурология. Москва, 2001.

Мокиенко 1989: Мокиенко В. М. Славянская фразеология. Москва, 1989.

Молотков 1977: Молотков, А. И. Основы фразеологии русского языка. Ленинград, 1977.

Мршевић-Радовић, 1987: Мршевић-Радовић Д. Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику. Београд, 1987.

Пејановић 2005: Ана Пејановић. Културологија у огледалу фразеологије (културолошки аспект српских и руских устаљених поређења). Грани слова: Сборник научных статей к 65- летию проф. В. М. Мокиенко. Москва, 2005., 126–129.

Пејановић 2006: Ана Пејановић. Устаљена поређења као преводилачки проблем (руски преводи Горског вијенца). – Студије српске и словенске. Серија 1. Српски језик, Београд, 2006, књ. XI, св. 1–2, 407–414.

Пејановић 2008: Ана Пејановић. Фразеолошки жанрови и културни концепти као преводилачки проблем. (Руски преводи Горског вијенца). Студије српске и словенске. Серија I. Српски језик, Београд, 2008, књ.XIII, sv. 1–2, 431–441.

Пејановић 2009: Ана Пејановић. Пословице и изреке Горског вијенца у словенском контексту. Студије српске и словенске. Серија I. Српски језик, Београд, 2009, књ.14, св.1–2, 375–385.

Пејановић 2010: Ана Пејановић. Фразеологија Горског вијенца: Фразеолошки жанрови. Културни концепти. Руски преводи. Црногорска академија наука и умјетности. Подгорица, 2010.

Пејановић 2013: Ана Б. Пејановић. Вукове Српске народне пословице као лингвокултуролошки и

фразеолошки зборник. – Научни скуп „На извору Вукова језика“, Жабљак, 30–31. јул 2012, Зборник радова са VII научног скупа, Жабљак, 2013., 87–97.

Пејановић 2014: Ана Пејановић. Фразеолошки и етнокултурни аспект Вукових пословица. – Студије српске и словенске. Серија I. Српски језик, Београд, 2014, књ. 19, 325–334.

Пејановић 2016: Ана Пејановић. Лалићева свадба на руском језику – Увод у упоредно превођење генетски блиских језика: (приручник) / Лариса Човић, Наталија Нестерова. Милена Алексић: Паневропски универзитет Аперион, Бања Лука, 2016., 230–241.

Пермяков 1978: Пермяков Г. Л. О смысловой структуре в соответствующей классификации пословичных изречений, Паремиологический сборник, Москва, 1978.

Пермяков 1988: Пермяков Г. Л. Основы структурной паремиологии, Москва, 1988.

Пеянович 2007: Пеянович А. Устойчивые сравнения как переводческая проблема. – Материалы XXXVI Международной филологической конференции. Вып. 19: Фразеология в тексте и словаре. 12–17 марта 2007 г. Санкт-Петербург, 2007, 109–115.

Потебня 2011: Потебня А. А. Из лекций по теории словесности. Басня. Пословица. Поговорка. Москва, 2011.

Пријић-Нисетео 1993: Пријић-Нисетео И. Фразеолошки проблеми превођења с руског језика на српски. Магистарски рад. Београд, 1993.

Рецкер 1974: Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. Москва, 1974.

РСАНУ: Речник српскохрватског књижевног и народног језика САНУ. Књига IV, 1966 и Књига XI, 1981, Београд: Институт за српскохрватски језик, САНУ.

Савенкова 2002: Савенкова Л. Б. Русская паремиология: семантический и лингвокультурологический аспекты. Ростов, 2002.

Снегирев 1823: Снегирев И. М. Опыт рассуждения о русских пословицах. Москва, 1823.

Снегирев 1999: Снегирев И. М. Русские народные пословицы и притчи. Москва, 1999.

Српскохрватско-руски паремиолошки речник, Јелизавета Жерардовна-Гиљотен, предговор Радмило Маројевић, „Славистички зборник“, књига II, Београд, 1987

Тарланов 1977: З. К. Тарланов. Особенности синтаксиса русских пословиц, „Русская речь“, № 4, Москва, 1977.

Тарланов 1982: З. К. Тарланов. Очерки по синтаксису русских пословиц, Издательство Ленинградского университета, Ленинград, 1982.

Тарланов 1999: З. К. Тарланов. Русские пословицы: синтаксис и поэтика, Петрозаводск 1999.

Телия 1996: Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. Москва,1996.

Тихонов 1996: Тихонов А. Н. Пословицы, поговорки и другие изречения русского народа // Пословицы и поговорки русского народа: Объяснительный словарь. Москва, 1996.

Хлебец 1989: Хлебец Б. Општа начела превођења. Научна књига, 1989.

Чајкановић 1973: Веселин Чајкановић. Мит и религија у Срба. Београд, 1973.

Шћепановић 2012: М. Шћепановић. Вукове српске народне пословице, „Јасен“, Београд, 2012.

4. Циљеви истраживања:

Истраживање кандидаткиње Светлане Бабовић припада пољу контрастивних паремиолошких проучавања и за свој општи циљ има поређење паремиолошких система руског и српског језика. Конкретније врши се лексичка, семантичка, синтаксичка и, уже, концептуална анализа руских и српских пословица. Основни циљ истраживања је комплексан опис руских и српских пословица, дефинисање њиховог значаја и национално-културног идентитета на фону смисаоно блиских језичких јединица. Циљ је да се на темељу прикупљене грађе спроведе њихова семантичка систематизација, анализирају сличности и разлике, и укаже на врсту међујезичког односа и степен преводне еквиваленције. Спроведена анализа за крајњи циљ има откривање лингвокултуролошке, као и естетске вредности руских и српских пословица и њихово место у језичкој слици света два посматрана блискосродна народа

5. План рада и методе истраживања:

Истраживање Светлане Бабовић се врши са становишта синхронијске паремиологије, уз примену резултата дијахронијских истраживања при анализи примера. У истраживање су укључени и релевантни резултати сродних дисциплина и наука: лексикологије, културологије, етнологије, историје, религије и др.

Рад је конципиран тако да обухвата две различите, али повезане целине. У првом делу рада, после уводне белешке посебно се разматрају предмет, циљеви и задаци рада, коришћене методе израде рада, а такође се образлаже списак примарне грађе и списак лексикографских издања као секундарне грађе. У првом делу теоријског прегледа предмет разматрања је фразеологија и њен предмет проучавања и јединице које улазе у њен састав.

У овом делу рада кандидаткиња наводи кратку и прегледну историју питања; одређује статус паремиолошких јединица језика и њихов однос према осталим језичким јединицама, при чему се опредељује за концепцију, према којој се пословице сврставају у специфичне језичке јединице које спадају у домен проучавања фразеологије. У оквиру теоријског дела рада кандидаткиња сагледава место фразеологије међу лингвистичким дисциплинама, указује на различита схватања (уже и шире) појма и термина *фразеологизам* и наводи значајније зборнике руских и српских пословица и научнике који су се бавили проучавањем паремиолошког фонда језика. Осим наведеног кандидаткиња у овом делу рада анализира пословице као распрострањени жанр усменог народног стваралаштва које се увелико употребљавају не само у усменом говору, већ и у уметничким и публицистичким текстовима, као и у средствима јавног информисања. На крају теоријског дела рада сагледавајући основне карактеристике и стилску обележеност пословица кандидаткиња указује на неке разлике између пословица и изрека, при чему наводи радове руских научника који имају водећу улогу у разграничавању термина *поговорка* (изрека) и *пословица* (пословица).

Други део рада је практичне орентације. У њему се кандидаткиња бави синтаксичком, лексичко–семантичком, транслатолошком и концептуалном анализом пословица руског и српског језика. У једном поглављу практичног дела ексцерпирану грађу кандидаткиња према синтаксичкој структури разврстава у четири модела, у зависности од тога да ли се ради о синтагми, простој, или сложеној реченици (независносложеној, зависносложеној и сложеној реченици без везника). Будући да је највећи део руских пословица изражен једночланим безсубјекатским реченицама, у оквиру овог поглавља кандидаткиња анализира пословице руског језика које су на формалном плану изражене неодређеноличним, уопштеноличним и безличним реченицама.

Поређењем одређеног броја ексцерпираних пословица (указујући на њихове основне специфичности, подударности и неподударности) у другом поглављу практичног дела рада врши се њихова семантичка систематизација и указује се врста међујезичког односа који оне граде. При томе се успостављају коцептуална тематска поља и упоређују се семантичке и употребне вредности руских и српских пословица. У трећем поглављу скреће се пажња на специфичности и проблеме превођења ових језичких јединица. На

основу одређеног броја примера пословица из руских и српских књижевно-уметничких дела кандидаткиња указује да постоје два основна начина на која се једна изворна пословица (руска или српска) може пренети у језик превода: фразеолошки начин (фразеолошки еквиваленти и аналози) и нефразеолошки (када се изворна пословица преводи лексички или описно). Четврто поглавље у којем кандидаткиња анализира руске пословице и њихове преводне кореспонденте са лингвокултуролошког аспекта представља посљедњи ниво анализе рада. Методом идеографског описа пословице оба језика кандидаткиња систематизује у посебне тематске групе представљене одређеним лингвокултурним концептима. Са лингвокултуролошког аспекта, корпус се посматра кроз концепте опозиција битне за културолошку анализу.

Посебно поглавље рада чине Закључак у којем се резимирају основни резултати анализе и Библиографија која укључује изворе саме грађе, лексикографске изворе и литературу на српском и руском језику. Од великог значаја при стварању нових паремолошких зборника и речника општег типа је азбучни/абецедни регистар пословица српског и руског језика који су обухваћени анализом које кандидаткиња наводи на самом крају истраживања.

Основну грађу за наведено истраживање чине књижевна дела руских аутора: Булгакова, Гогоља, Гончарова, Достојевског, Зошченка, Толстоја, Тургењева, Чехова, Шолохова, Шчедрина и њихови преводи на српски језик. Такође је корпус допуњен и пословицама из дела Михаила Лалића „Хајка“, и Стефана Митрова Љубише „Причања Вука Дојчевића“. С обзиром на посебне аспекте рада као допунски корпус за истраживање кандидаткиња користи: зборник *Пословицы и поговорки русского народа*, В. И. Даља (који се сматра једним од значајнијих и обимнијих зборника у области паремиологије; зборник српских пословица В. С. Караџића *Српске народне пословице и друге различне, као оне у обичај узете ријечи*, као и речнике Ј. Ж. Гиљотен *Српскохрватско-руски паремиолошки речник* и Марине Котове *Русско-славянский словарь пословиц с английскими соответствиями*.

Методи су примерени предмету и циљу истраживања: 1. метод ексцерпције; 2. метод семантичке и контекстуалне анализе; 3. контрастивни (конфронтативни) метод; 4. метод идеографског описа; 5. концептуални метод; 6. компаративно–историјски метод.

6. Очекивани резултати:

Како је тема рада вишеплана (те стога представља допринос у проучавању неколико дисциплина) Светлана Бабовић очекује да ће добијени резултати бити корисни у настави руског језика као страног. Практична вредност овог истраживања огледа се у могућности коришћења обрађеног материјала у настави из области лексикологије, синтаксе, фразеологије, транслатологије или стилистике руског језика. Потребе и значај спроведеног истраживања могу се посматрати са фразеолошког и лингвокултуролошког аспекта, као и са становишта теорије превођења. Истраживање може допринети изучавању националних специфичности паремиолошког корпуса српског језика као и маркирању интернационалних паремилошких јединица које су заједничке српском и другом словенском, у овом случају, руском језику. Истраживање може бити од значаја за пројекте израде фразеолошких речника различитих типова или при изради дескриптивних једнојезичних или двојезичних, културолошких речника и приручника. Допринос и примена података овог истраживања посебно се могу односити на теорију превођења са српског на руски језик и обрнуто.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује **да је кандидаткиња Светлана Бабовић подобна за израду докторске дисертације**.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује **да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације** у области паремологије.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује **да је проф. др Јелена Јовановић Симић подобна за ментора предложене докторске дисертације**.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Светлане Бабовић и предложене теме докторске дисертације: „Паремиолошке јединице у књижевно-умјетничким дјелима у руском и српском језику”, а да се за ментора именује проф. др Јелена Јовановић Симић, редовни професор на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. проф. др Рајна Драгићевић, редовни професор

_____

2. проф. др Ана Пејановић, ванредни професор

_____

3. др Наташа Вуловић, научни сарадник

_____